

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновено Народно Събрание

(втора редовна сессия).

XV ЗАСЪДАНИЕ, СЪББОТА, 12 НОЕМВРИЙ 1888 ГОДИНА.

(Начало въ 2 часа слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя г-на П. Славкова).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отвара. Г-нъ секретаръ ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ, за да се види кой отежтствува и кой присѣдствува въ това засѣдание.

Секр. Йор. Симеоновъ: (Чете списъка). Отежтствуватъ: Кръстьо Великовъ, Георги Живковъ, Д. Грековъ, Пв. Стояновъ, Георги Антоновъ, Цено Леонкинъ, Алекси Карамановъ, Хр. Лѣкарский, Хр. Астарджиевъ, Пв. Куйковъ, Генчо Теодоровъ, Пв. Стойновъ, Хр. Ивановъ, Минко Дойковъ, Найдень Беневъ, Н. Странски, Петръ Сиракъ, Стоянъ Коцовъ, Георги Чолаковъ, Илия Маджаровъ, Хафусъ Мехмедъ Х. Исмаиловъ, Галибъ Х. Еминовъ, Ангелъ Радевъ, Х. Маринъ Цековъ, Тома Цековъ Зайковъ, Хюсни-Бей Сюлеймановъ, Дамитръ Златевъ, Д-ръ Цачевъ, Д-ръ Стефановъ, Х. Анастасъ Кондевъ, Хр. Векиловъ, Стаменъ Митевъ, Ефтимъ Друмевъ и Георги Цанковъ.

Прѣдсѣд.: Отъ 279 души народни прѣдставители, въ днешното засѣдание отежтствуватъ 34 души. Има, слѣдователно законното число прѣдставители, за да се отвори засѣданието и да се пристъпи къмъ разглежданieto въпроситѣ положени на днешенъ редъ.

Преди да дамъ думата на г-на докладчика на прошетарната комиссия, г-нъ секретаръ ще прочете съкратения протоколъ на миналото засѣдание.

Секр. Сарж-Ивановъ: (Чете скратения протоколъ отъ XIV засѣданіе).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да направи забѣлѣжка върху прочетения скратенъ протоколъ? (Нѣма). Понеже никой не иска думата, прочетения скратенъ протоколъ се приема за точенъ.

На днешенъ редъ има докладъ на прошетарната комиссия. Г-нъ докладчикъ има думата.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: (Отъ трибуната). Г-да прѣдставители! Прошетарната комиссия до сега е разгледала всичкитѣ постѣпили до днешенъ день прошения, които ѝ сѣ внесени на разглеждане. По-вечето отъ тѣхъ се отнасятъ за пенсии, подадени отъ учители, учителствували по-вече отъ 20 години. Но прѣдъ видъ на това, че М-вото на Нар. Просвѣщение е внесло законопроектъ за пенсии на такива хора, комиссията остави тия прошения да разгледа слѣдъ издаването на закона. Така щото, въ днешното засѣдание ще се докладватъ само прошения на лица, които искатъ да приематъ Българско подданство, и прошения, за подобрѣние на мѣстната индустрия.

Постѣпило е прошение отъ А. Неджибъ Надиръ жителъ Софийски, и редакторъ на турския вѣст. «Сербесъ-Булгаристанъ». Просителя, съ прошеніето си отъ 11-й того, проси да се приеме за български подданикъ. При своето прошение е приложилъ едно свидѣтелство отъ Софійското Градско Общинско Управление подъ №. 2950, отъ 11-й того, отъ което свидѣтелство се вижда, че просителя отъ 4 години живѣе въ България. Той е родомъ отъ Азиатска Турция, отъ градъ Дамаскъ. Отъ това свидѣтелство се вижда още, че просителя прѣзъ всичкото това врѣме въ България е ималъ добро повѣдение, и има свое самостоятелно занятие.

Комиссията, прѣдъ видъ, че просителя отговаря на изискуемитѣ отъ чл. 19 на закона условия, на мнѣние е да се приеме за български подданикъ, и моли почитаемото Събрание да го утвърди за такъвъ.

Прѣдсѣд.: Исква ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да говори по това прошение? (Никой не иска). Ще се гласува. Комиссията намира, А. Неджибъ Надиръ да се приеме за български подданикъ. Който не се съгласява съ мнѣніето на комиссията,

да си вдигне ръката. (Никой не вдига). И тъй, А. Неджибъ Надиръ се приема за български подданикъ.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Прошение отъ Александръ Ивановъ Цоневъ, отъ Руссе, младши лѣкаръ въ Пионерния Полкъ. Просителя, съ прошениято си моли да се приеме за български подданикъ, тъй като отъ година врѣме се е завърналъ отъ учението си, живѣе въ градъ Руссе, и има самостоятелно занятие. Той е родомъ отъ бившата Ромънска Бесарабия, роденъ отъ православни родители българи, засѣлил се въ България по-вече отъ година врѣме. Има свидѣтелство, подъ No. 3159, отъ Руссенското Градско Общинско Управление, съ което се удостоверява, че се е засѣлил тамъ отъ 14 Юлий 1887 година, живѣе въ Руссе, занимава се съ самостоятелно занятие — младши лѣкаръ въ Пионерния Полкъ, и има добро повѣдѣние. При прошениято си има приложено друго свидѣтелство отъ Командира на Полка — Майора Андрѣевъ, съ което се удостоверява, че той е назначенъ за младши лѣкаръ съ Приказъ на г-да Регентитѣ, отъ 6-й Юлий 1887 г. подъ No. 45. Друго свидѣтелство има подписано отъ 5 Руссенски граждани, съ което се удостоверява почти същото, което и Общинското Управление удостоверява, че има самостоятелно занятие, и добро повѣдѣние.

Комиссията, като намира, че просителя отговаря на изискуемитѣ отъ закона за подданството условия, на мнѣние е да се приеме за български подданикъ, и моли Нар. Събрание да го утвърди за такъвъ.

Прѣдсѣд. Желаетъ ли нѣкой да говори по това прошение? (Гласове: Не желаетъ). Като не иска никой да говори, ще се гласува. Който не приема мнѣнието на комиссията, което е: да се приеме Александръ Ивановъ Цоневъ за български подданикъ, да си вдигне ръката. (Никой не вдига). Понеже никой не вдига, значи приема се. Г-нъ докладчикъ има думата.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Прошение отъ Павелъ Филимоновъ Гавриковъ, Руссенски жителъ, чиновникъ отъ Флотилията и Морската Часть въ Руссе.

Просителя още въ 1883 год. се явилъ прѣдъ тогавашното Градско Общинско Управление въ гр. Елена, и на 19 Септемврий сжщата 1883 година, сжщия кметъ, който сега е тукъ народенъ прѣдставителъ, е съставилъ актъ, за, че просителя се отказва отъ другото свое подданство, понеже е Русски подданикъ, и желаетъ да приеме българско подданство. Отъ 1883 г. и до сега просителя е на българска служба. По-напрѣдъ е билъ секретаръ при Еленското Полицейско Околийско Управление, а отъ 4 години насамъ е чиновникъ въ Флотилията, и има въ Руссе недвижими имущества, което се удостоверява отъ свидѣтелството на Руссенското Градско Общинско Управление подъ No. 3342. Прѣдставя друго едно свидѣтелство отъ завѣдующий Флотилията и Морската Часть, отъ което се удостоверява, че той е участвувалъ въ врѣме на войната, както въ първата Русско-Турска, така сжщо и въ последната Сърбско-Българска война.

Комиссията, като намира, че просителя се е съобразилъ подпълно съ чл. 19-й отъ законътъ за Българското подданство, на мнѣние е да се приеме за такъвъ.

Прѣдсѣд. Желаетъ ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да говори по тоя въпросъ? (Гласове: Не желаетъ). Ще се гласува. Който не приема Павелъ Филимоновъ Гавриковъ за Български подданикъ, да си вдигне ръката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Прошение отъ Панайотъ П. Хитовъ. Просителя е подалъ прошение въ Нар. Събрание съ цѣлъ да му се увѣличи пенсията. На Панайотъ Хитова, въ IV-то Обикновенно Нар. Събрание, му е опредѣлено пенсия 200 лева мѣсечно. Той въ своитѣ мотиви, съ които иска увеличението на своята пенсия съ още 150 лева, излага, че ималъ тѣжко семейство, ималъ малолѣтни дѣца, за образованието на които било нужно по-голямъ капиталъ, по-голяма материална помощъ, съ която да може да ги образова.

Комиссията обаче, като взима прѣдъ видъ, че за поборницитѣ има законъ за пенситѣ, въ който се дава право и прѣдпочтение на дѣца на подобни поборници да се образоватъ на правителствени разноси и като взима прѣдъ видъ, че просителътъ, съ опредѣлената му пенсия 200 лева парица на мѣсець, ще може да проживѣе, толкова по-вече, че и той самъ има свои собствени доходи, на мнѣние е, да остане това негово прошение безъ послѣствие (Гласове: Право е). Това комиссията направи на основание чл. 34-й отъ Правилника.

А. Ташикмановъ: Бѣхъ зелъ думата прѣди да чуя мнѣнието на комиссията. Но щомъ чухъ мнѣнието на комиссията, не остава, освѣнъ да се съглася, че просителя наистина е поборникъ, но Нар. Събрание твърдѣ добръ е оцѣнило заслугитѣ му, като му е опредѣлило пенсия, и то въ доста добръ размѣръ, — 200 лева мѣсечно. Послѣ, просителътъ, както е известно, е въ доста добро положение; ималъ къща и магазинъ въ Русчукъ. Така щото, Нар. Събрание, когато опредѣля пенсия, трѣбва да зима въ внимание и имущественното състояние на хората. (Гласове: Вѣрно).

Зах. Стояновъ: Азъ знаехъ, че всички, които поискаха думата, шѣха да говорятъ и да бждѣтъ противници шѣхъ да говорятъ да се неотпуша нищо. Това азъ го знамъ. И, ако земахъ думата, ще кажа нѣколко думи, а остава на г-да прѣдставителитѣ, тѣ да се произнесжтъ за това. Може-би да е криво, може да е анахронизмъ, но при врѣмето на нашето възраждане, въ врѣмето, когато за това се дѣйствуваше, у насъ партиитѣ произлѣзли се раздѣлиха на два лагера. Единитѣ бѣха: съ правилни и легални срѣдства и пр. да се дѣйствува, а другитѣ бѣха: съ бунтъ, революция, и проч. Ония, които бѣха приматори, началници, на тѣхъ се отпуснаха по 5, 6 стотинъ и толкова лева, а на Панайота Хитовъ, който е билъ единствения отъ последния лагеръ, отпуснаха му се само 200 лева. Ако г-да уважаваме като дѣйци г-да Чомакова, Екзарха и Славейкова за заслугитѣ имъ по черковния въпросъ, — неискамъ да кажа, че не сж биле патриоти, не сж заслужили, но така сжщо сж работили и тѣхнитѣ събратия: Гавриилъ Кръстевичъ, Бурмовъ, Цанковъ, Балабановъ, — и на основание прецедента, трѣбва и тѣмъ да дадемъ сжщото възнаграждение, и тѣмъ сжщото да се плати. Панайотъ Хитовъ не е билъ такъвъ, той не е отъ тѣхъ. Когато нашитѣ патриоти сж тава работили, той отъ върха на Стара-Планина, съ байракъ отъ тамъ е работилъ, и той е единствения тѣхенъ прѣдставителъ. Всички хора отъ неговия лагеръ сж съсипани; кой убитъ, кой закланъ и проч., споредъ сждбата. Така щото, вѣрвамъ, че никой нѣма, който да иска да се земе неговата пенсия. Увѣренъ съмъ, а вѣрвамъ, че и никой нѣма да упрѣкае, че може единъ денъ историята да имъ оцѣни заслугитѣ, но ний днесъ да направимъ най-фаталната история, като за Караджата, Каравелова и пр. Но Хитовъ е билъ единствения, който е отишълъ при своя народъ да му

помогне. Освѣтъ това, той като български революционеръ, подпомагалъ е и първитъ материално; и кой не е отишълъ въ онова време при него, и да го не е подпомогналъ материално. Между това, той е още и писалъ такива оригинални съчинения, които сж прѣведени на 4 европейски езици, и които ще красятъ Българската литература. Той има още 3.000 писма; всичко каквото е било, каквото е ставало и пр. въ България, у него е. Той е билъ българския центръ; всички сж го обичали, и при него сж отивали.

За това, азъ моля — не настоявамъ, — но като на единственъ войвода да не бждемъ — казвамъ г-да прѣдставители, така жестоки, да му се даждъ най-малко още 50 лева, защото има дѣца, и той е старъ, за което моля и г-на докладчика, и Нар. Събрание, тъй като Панайотъ Хитовъ е билъ единственъ войвода, и другъ като него нѣма да е билъ, да се съгласятъ на моето прѣдложение.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Помнете още отъ миналата година, че прошетарната коммисия по прецеденти не се е водила. И миналата година, азъ, когато имахъ щастието да бѣдъ докладчикъ на прошетарната коммисия, излезвахъ и казвахъ това, което е рѣшила самата коммисия. Послѣ това, нѣкои отъ почитаемитъ прѣдставители, слѣдъ като описваха или обясняваха вкратцѣ живота на тия, които сж заслужили повече, и трѣбвало, слѣдователно, да се възнаградятъ повече, имъ се е възвисявало отъ 200 по прѣдложение на коммисията, на 500 л. Така щото, мнѣнието на коммисията, което е, азъ го казахъ и изложихъ каквото е било.

Сега, слѣдъ като направихъ това, да се присѣдиня къмъ мнѣнието на другитъ, немогъ, защото не съмъ опълномощенъ за това отъ коммисията. Като частно лице, азъ се присѣдинявамъ къмъ мнѣнието на г-на Захария Стояновъ, съ когото напълно съмъ съгласенъ, като мисля, че неще бжде злѣ, нито пакъ хазната ще се испразни съ 50 лева.

Дако Ангеловъ: Г-да прѣдставители! Азъ мисля, че слѣдъ думитъ, които искаха тукъ прѣдъ насъ г-нъ Ташикмановъ, мислѣхъ и казвамъ, че въпросътъ ще се прѣкрати за нататъкъ, и ще се даде на гласуване на г-да прѣдставителитъ. Понеже, както освѣтли народния прѣдставителъ вмѣсто г-на М-ра, че на просителя пенсията е 200 лева, плата, по моему, доста огромна и доволна, съ която единъ човѣкъ ще може да проживѣе твърдѣ добръ; толкова по-вече, че просителя е въ доста добро състояние, въ доста завидно положение, че е човѣкъ, който стои доста добръ отъ къмъ финансово положение.

Прѣдъ видъ на всичко това, азъ мислѣхъ, че тоя въпросъ самъ по-себѣ си щѣше да се прѣкрати и разрѣши отъ Нар. Събр. Но дѣдо Панайотъ Хитовъ — за когото се разисква, даде поводъ на думитъ, които искаха нашия уважаемъ другаръ, г-нъ Захария Стояновъ. Неговата рѣчь дойде до нѣкъдѣ — тъй да кажа — да заблуди прѣдставителитъ до една стѣпенъ и да признаатъ, че Панайотъ Хитовъ е по-голѣмъ и отъ Любена Каравеловъ, и да му се даждъ отъ 5—6000 лева годишна пенсия.

Така щото, сега ако зехъ думата по поводъ на исказаното отъ г-на З. Стояновъ, зимахъ я просто да му възразя, че той нѣма право да иска увеличението пенсията на Панайота Хитова, че пенсията, която му е дадена отъ Нар. Събрание, е доста добра да го подържи. За да накара г-нъ Захария Стояновъ прѣдставителитъ да дойдатъ до убѣждение, че дѣйствително трѣбва да се увеличи

тая пенсия, навежда слѣдующитъ мотиви, че просителя е билъ пастора, т. е., даскала на всичкитъ революционери, като на Каравелова, Ботева, и пр. други. При всичко, че съмъ още младъ, незная въ сжщностъ какво е вършилъ Каравеловъ и Ботевъ, както може да знае г-нъ Захария Стояновъ, но знамъ и съмъ челъ, че Любенъ Каравеловъ стои много по-високо и отъ Ботева и отъ Хитова, и, ако се сравни той съ тѣхъ, срамъ ще бжде за Българския народъ. (Гласове: Лажешъ).

Каза още г-нъ Захария Стояновъ, че когато на Чомакова и други се е отпуснало по 5, 6 хиляди лева пенсия, то защо и на тоя човѣкъ, и на Панайота Хитовъ да не отпуснемъ. Истина, г-да прѣдставители, на Чомакова се отпуснаха 6000 лева, но затова, че подобни на г-на Захария Стояновъ станаха тогава и говориха по единъ часъ, и казаха, че той е такъвъ, че е единъ отъ най-великитъ патриоти, и слѣдователно, като такъвъ, дадохме му тая пенсия. Сега пакъ въ сжщностъ указа се, че той ималъ 5.000 лири. Какъ и да е, но работата е, че, ако Народното прѣдставителство е отпуснало на Чомакова, то и за него, за Хитова, въ това сжщото време се рѣши. Тогава Нар. Събрание така рѣшило за Чомакова, сжщо както и за Хитова. Къдѣ бѣше тогава г-нъ Захария Стояновъ да каже, да опише такъвъ дѣецъ Панайота Хитовъ и да го прѣдстави какъвто го сега прѣдставя, и може би, щѣше Нар. Събрание да се съгласи и нему да се отпусне такава пенсия, каквата на Чомакова и други, т. е. да му се даждъ 500 лева мѣсечно.

Но вий знаете, г-да прѣдставители, и това нѣщо, както заблѣлжи и г-нъ докладчикъ, че дѣцата на подобни хора, правителството, или закона самъ ги прави привилегировани. Щото, ако на Панайота Хитовъ това му е основанието за да иска увѣличение на пенсията си, че неможалъ да образова дѣцата си, то законътъ ще ги изучи, и ще имъ даде нуждната помощъ. Така щото, когато дойде време да станатъ дѣцата му на възрастъ, ще да заяви, и на основание на тоя законъ ще да иска, и правителството, въ силата на тоя законъ, ще погледне съ друго око, ще му даде нуждната помощъ. Така щото, сега, ако това е мотивътъ на г-на Захария Стояновъ, че има дѣца, тия мотиви, г-да прѣдставители, сж слаби, както и мотивитъ за Чомакова сж слаби, и немогътъ да служатъ за основа. Азъ моля народното прѣдставителство, да се съгласи, щото по-вече отъ 200 лева да не дава. И съ това нѣма кой знае какво да оскѣрбимъ нѣкого и Панайота Хитовъ, защото, 200 лева сж доволно. Толкова по-вече, че населението е въ доста бѣдно положение. Ний вече на нѣколко души дадохме пенсии, а мислете, че отъ тоя народъ има хора, които нѣматъ пари да си купятъ хлѣбъ и друго, а пъкъ ний постоянно отпущаме пенсии и пенсии.

На тия основания съгласенъ съмъ съ г-на докладчика да си останатъ само 200 лева, каквото му сж дадени. А това прошение да си остане безпослѣдствие.

Хр. Тилбеговъ: Г-да прѣдставители! Изслушахме всички, че сега е въпроса: да ли да се увѣличи пенсията на поборника Панайота Хитовъ по черковния въпросъ (Гласове: Не е по черковния въпросъ. — Смѣхъ.).

Най-първо г-нъ докладчикъ каза, че цѣльта и мнѣнието, на прошетарната коммисия е: да се не увѣличава пенсията на тоя поборникъ по революцията на Българската свобода, а послѣ, отъ думитъ на г-на Захария Стояновъ, дойде г-нъ докладчикъ да се съ-

гласи, че трѣбва да се увеличи. (Докл. Ив. Цвѣтковъ: Това частно казахъ). Като членъ отъ прошетарната комиссия, не мога да не призная, че просителя е принесълъ не малки заслуги на българския народъ, и че не трѣбва да му се отпуща пенсия отъ 200 лева, а би трѣбвало да се даде и нему толкова, колкото и на други такива поборници. Но като зимамъ прѣдъ видъ, че прѣдшното Нар. Събрание, каквото и сега настоящето, когато е било въпросъ да се рѣшава, каква награда трѣбва да се даде, като на него, зимало е въ съображение — както що е било и за другитѣ, — зимало е — казвамъ прѣдъ видъ, всички извършени отъ него заслуги, и най-послѣ рѣшило е да му се отпусне пенсия 200 лева, както и ний сега рѣшаваме. И азъ мисля, г-да прѣдставители, че не ще бѣде толкова умѣтно да правимъ прецедентъ за увѣличаване на пенсии, че не е единъ, който може да поиска увѣличение, не сѣ двамина, не сѣ стотина, но мнозина. Независимо отъ това, има още и много, на които не се е отпуснало пенсия, и идатъ днесъ да искатъ отъ ново да се отпусне и тѣмъ пенсия.

Прѣдъ видъ на всички тия съображения, прошетарната комиссия, както каза и г-нъ докладчикъ, не остана съгласна да се увѣличи пенсията на Панайота Хитовъ. Затова, г-да прѣдставители, както говори и г-нъ Дако Ангеловъ, моля всички прѣдставители, да се не увѣличава пенсията, но да си остане такава каквато е рѣшена по-напрѣдъ отъ Нар. Събрание, като прѣдлагамъ чл. 14-й отъ Правилника да се прѣкратятъ дебатитѣ. (Гласове: Нѣмашъ право да прѣдлагашъ. Не е исчерпанъ въпросътъ. — Шумъ).

Прѣдсѣд.: Моля тишина, г-да прѣдставители! Никой не може да забранява прѣдставителитѣ да прѣдлагатъ 14-й членъ отъ своя страна, а вий сте, които ще рѣшавате, да се приеме или не това прѣдложение. Така щото, нѣма защо да се прави такъвъ шумъ. Има прѣдложение за прѣкратяване дебатитѣ. Ще се гласува. Който не приема това прѣдложение, да се прѣкратятъ дебатитѣ, да си вдигне ржката. (Гласове: Болшинство, — меншинство. Шумъ, недоразумение).

Квесторъ Калчо Пасковъ: Болшинство.

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Моля г-да прѣдставителитѣ да не засматъ длъжността на г-да квесторитѣ. Има една поговорка, че *село, което се вижда, нѣма нужда, да се пита за пжтя*. Дебатитѣ се прѣкратяватъ. Ще се гласува мнѣнието на комиссията, което е, да си остане сжщата пенсия, както е била до сега. Който не приема това мнѣние, да си вдигне ржката.

Зографски: Не е думата да остане пенсията, както е била до сега, а думата е да остане прощението безъ послѣдствие.

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Нѣмате думата! Ще се гласува. Който не приема това мнѣние, да си остане сжщата пенсия както е била до сега, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Остава сжщата пенсия, както е била до сега.

Давамъ 5 минути отиди.

(Слѣдъ отпущъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни.) Засѣданието се продължава.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Прошение отъ Димитър Багряновъ жителъ отъ г. Севлиево. Просителя при своето прошение, съ което иска, щото пенсията отъ 300 лева, отпусната нему отъ М-вото на Вѣтр. Дѣла, да се увеличи, прѣдставя три свидѣтелства, съ

които се доказва, че той е взималъ участие за освобождението на България отъ 1862 до 1876 год.

Комиссията като взима прѣдъ видъ, че подобни поборници, като него, на които има отпуснати сумми сѣ мнозина, и, че съ приемането прецедентъ за увеличаване пенсии, ще послѣдватъ и други прошения, и, че на подобни поборници, съ искане на войводи, не се е отпущала по голѣма помощъ; на мнѣние е да остане сжщата пенсия на просителя, а прощението да остане безъ послѣдствие.

Ярановъ: Г-да прѣдставители! Азъ не зная по какви причини, комиссията се е произнесла да се заплатятъ 300 лева пенсия на Багрянова, а прощението да остане безъ послѣдствие. Той е отъ старитѣ поборници, той е послужилъ на отечеството, той е страдалъ и е билъ затворенъ въ Диарбекиръ. Азъ съмъ на мнѣние да се отпусне по 100 лева пенсия на мѣсець и моля г-на докладчика да се съгласи.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Като докладчикъ на комиссията, азъ не мога да се съглася, защото не съмъ опълномощенъ. Ако други отъ прѣдставителитѣ земе инициативата за увѣличение, нѣмамъ нищо противъ това.

Св. Франговъ: Г-да прѣдставители! Чудно ми е наистина, че нашето Нар. Събрание не цѣни тѣй добръ свойтъ поборникъ, както ги цѣнятъ по други народи. Тоя човѣкъ е доста измѣненъ по възстанието, жителъ е и родомъ отъ Севлиево, зималъ е участие въ всичкитѣ възстания въ нашето отечество, не само въ бунтоветѣ, но и въ всичко друго; зималъ е участие въ Тетевенското възстание, билъ е съ дѣдо Цеко войвода, съ Теньо, съ четата на Раковски, съ Ботевата чета и се билъ най-юнашки въ цѣлата чета. Послѣ хванатъ отъ Турското правителство биенъ немилостиво и испратенъ въ Акийската крѣпость, гдѣто е лѣжалъ 2 години въ окови. На тоя човѣкъ на когото е отпусната 25 лева на мѣсець пенсия отъ М-вото на Вѣтр. Дѣла, като има фамилия, състояща отъ нѣколко дѣца и не може да ги прѣхранва съ тая пенсия, понеже е старъ и не може да се занимава съ друга работа, азъ съмъ на мнѣние да му се отпусне 40 лева на мѣсець пенсия. Само тогава ще оцѣнимъ заслугитѣ на тия хора, защото не само него ще възнаградимъ, но ще насърчимъ и за въ бѣдѣше такива хора, за които не се съмнѣвамъ, че ще прѣдприематъ да направятъ сжщитѣ нѣща и отъ които имаме нужда.

Д. Ц. Вълчевъ: Г-да прѣдставители! Азъ лично не познавамъ Багрянова, нито пакъ зная нѣщо за неговитѣ заслуги; за това и нѣма да говоря да ли заслужава да му се отпусне пенсия, или не. Ще говоря само това и обръщамъ вниманието на Нар. Събрание, че ще се състави лошъ прецедентъ, ако рѣшаваме да увѣличаваме пенсиятъ на хора, на които е отпусната пенсия, и заслугитѣ на които се прѣцѣпени. Азъ мога да увѣря почит. Събрание, че почти всички, на които се отпуснало пенсия, ще дойдатъ, ако не въ тая сессия, то въ идущата, да искатъ увѣличение на пенсиятъ си, на това основание, че на еди-кой се увеличавала пенсията. Ви знаете она денъ, когато се отпусна пенсия на майката на Георги Македончето, както казаха нѣкой, той казалъ: умирамъ спокойно, кажете на мойтъ другари, че оставямъ 4 дѣца. Ний отпуснахме само 30 лева пенсия на мѣсець, а пакъ и на настоящия просителъ е сжщата пенсия. Въ сравнение пенсията на Георги Македончето съ пенсията на Багрянова, послѣдната е

удовлетворителна. Моля Нар. Събрание да се съгласи съ мнението на комисията.

Хр. Дюкмеджиев: Г-да представители! Разбира се днес повече, според правилника, има да се разглеждат отправените прошения до Нар. Събрание, било от заслужили хора, като учители, или както казах по напред от хора, които сж работили за политическото ни освобождение. Преди малко имаше едно прошение подадено от Панайот Хитов, на когото Събранието беше отпуснало 200 лева месечна заплата или пенсия. Някои от г-да представители, разбира се, че след като изброиха неговите заслуги, искаха да се увеличи неговата пенсия още съ 50 лева.

Сега дохожда на разглеждане почти също нещо. Багрянов е подал прошение, съ което иска пенсията му да се увеличи. Неговите заслуги ако се не лъжа, тоже се изброиха от г-нъ Св. Франгов. Просителя е зель участие не само въ едно, а въ много дѣла, само за злощастие, че не се е казвал «войвода», а само че е бил от проститъ смъртни «солдатинъ». Сега каква е разликата от 25 до 200 лева? Според мене нѣкой казаха, че това щѣло да стане обичай или прецедентъ, щомъ се каже, че увеличаваме пенсия — щѣло да стане адетъ. Азъ мисля, че увеличенията ставатъ въ камарата. Народните представители не трѣбва да се осноаватъ на една ивица, която върви сама, а трѣбва да тълкуватъ. Единъ човѣкъ може да дава 100 пъти прошение и Нар. Събрание все да го удовлетворява, а другъ, който първи пътъ иде, може да го не удовлетвори — това е работа на Нар. Събрание.

Прѣсмѣтнете г-да 25 лева мѣсечна пенсия е нѣщо, което не трѣбва даже да съществува, защото до колкото зная, единъ пенсиониранъ човѣкъ губи своитѣ права. Тоя същи човѣкъ, на когото просбата сега разглеждаме има дѣца, за дѣцата нѣма да говоря, защото има законъ, споредъ, който дѣцата на заслуживши хора могатъ да бждатъ степендианти и да се възпитаватъ на правителствени разноски. Въпроса е до гдѣто просителя е живъ. Искамъ да ви кажа по напредъ, че не е истинна, което казватъ хората, че щѣло да стане обичай, защото обичаитѣ ще ги тълкуватъ пакъ като насъ хора и гдѣто намѣратъ за добръ, тамъ ще дадатъ, а гдѣто не, тамъ нѣма да дадатъ. Затова г-да, може би за насъ не е толкова познатъ просителя, но слушаме други, които стоятъ тукъ и познаватъ тоя човѣкъ, който е заслужилъ 25 лева — неумѣя да ги смѣтна, защото недохождатъ и по 1 левъ на день — или кажете, че не заслужава, или му дайте да има за хлѣбъ и сирене, или пакъ нищо не давайте. Тоя човѣкъ нѣма да живѣе хилядо години, той аслъ е билъ поврѣденъ, може скоро да се прости отъ свѣта, но нека каже поне, че има кой да оцѣнява моитѣ трудове, за това дайте му да живѣе добръ. Може би ще си противорѣча, гдѣто съмъ на мнѣние за да се възнагради тоя човѣкъ, защото понапредъ, когато се разискваше прошения на П. Хитова, неможахъ да зема думата; но ако бѣхъ я зель, щѣхъ да кажа, че съмъ противъ увеличението, което той иска; защото 200 лева пенсия не сж малко съ тѣхъ добръ може да се живѣе. Прави предложение, като помислите само върху думата «заслужилъ», ако е заслужилъ наградете го, а ако ли не, не му давайте нищо.

Щомъ искате да го възнаградите, дайте му да живѣе добръ. Да живѣе човѣкъ трѣбватъ най-послѣ 35—40 лева, предлагамъ на тоя просителъ да се дадатъ 50 лева мѣсечно и моля г-да представители нека не бждатъ съжни за такива хора, които жс

жертвували всичко за да доведатъ насъ тукъ, тъй като безъ тия хора нѣмаше да имаме свобода въ България и камара.

Тилбеговъ: Его вторъ въпросъ г-да, който става за да се увеличи пенсията на Багрянова, опрѣдѣлена отъ М-вото на Ватр. Дѣла.

Г-нъ докладчикъ твърдѣ хубаво каза, че прощатарната комисия, като имала въ съображение неговитѣ заслуги, материалното му състояние и т. н., останала на мнѣние да остане същата пенсия на Багрянова, която му е опрѣдѣлена отъ М-вото. Къмъ това мнѣние на комисията, както чюхмъ се присѣдиниха и други нѣкой наши другари. Най-послѣ излѣзе г-нъ Дюкмеджиевъ и каза, че или трѣбва да се увеличи пенсията, или трѣбва съвсѣмъ да се отмахне и да не съществува за срамъ на свѣта. Мене ми се струва, че предложението на г-на Дюкмеджиева, относително махването пенсията на Багрянова, понеже била малка е неумѣстно. Неумѣстно е защото, ако неудобримъ распорѣжданieto на М-вото, а го разваляме, съ това казвамъ ще си противорѣчимъ. Съ увеличаване на пенсията, много лошъ прецедентъ ще съставимъ. Хиляди сж такива поборници хора, които сж работили за освобождението на България. Увѣрявамъ ви г-да, че ще бжде напълнено Събранието съ прошения отъ такива хора, които ще искатъ увеличение на отпуснатитѣ имъ пенсия.

Веднажъ като се говори по напредъ за такъвъ въпросъ и като се взима за начало да се неувеличаватъ пенсията, било за войводи, или за други нѣкой заслужили хора; моля Нар. Събрание да се съгласи, щото както на Панайотъ войвода и други войводи и поборници за свободата на България пенсията оставатъ същитѣ, така и на Багрянова да остане същата пенсия, както е отпусната отъ М-вото, съ което е съгласна и почит. комисия.

Дако Ангеловъ: Отказвамъ се.

Я. Ангеловъ: Азъ незная, г-да, коя е причината гдѣто проситѣ, които идатъ въ Нар. Събрание се приематъ по тоя начинъ. Събранието види се, че е ненаклонно, да възнагради или помогне на тия хора, които сж недѣгави и съ разни просби прибѣгватъ къмъ насъ за помощъ. Азъ вѣрвамъ, че това не произлѣзло отъ друго, освѣнъ отъ нужда и вѣрвамъ още, че нѣма да се намѣри по между ни нѣкой, щото да не възнагради подобни хора, които сж жертвували своитѣ младани и сж рискували свой животъ за доброто на народа.

Г-да! Ние никаква симпатия или добра воля не показвахмъ къмъ просбата на П. Хитова. Прѣзъ денъ си, ние рѣшихмъ да се отпусне на майката на македончето когото обѣсиха поне срѣдства за съществуване. Днесъ същото се повтаря и продължава.

Азъ мисля, че не трѣбва да се съжнимъ тукъ къмъ такива, които сж заслужили и се обръщатъ къмъ насъ за помощъ.

Трѣбва, г-да, да имаме едно обстоятелство и това обстоятелство е да се глѣда социалното положение на хората, които живѣятъ въ село, и хората, които живѣятъ въ градъ. На тия, които живѣятъ въ градъ, трѣбва да се вземе въ внимание тѣхното положение и въ такъвъ случай, да имъ се отпуска по вече.

По прошения на г-на Багрянова, на когото е опрѣдѣлена 25 лева мѣсечна пенсия, намѣрвамъ е малка. Трѣбва да е умѣрена. Човѣкъ, който взелъ участие въ такива работи, на главата на когото смъртна прѣжда се е исчала, трѣбва да се отпусне по вече. Къмъ Измирлиева бѣхмъ по великодушни, а и за тоя човѣкъ

трѣбва да бждемъ. За това прѣдлагамъ да му се увеличи пенсията на 50 лева мѣсечно.

Д-ръ Цачевъ: Менъ ми е жално защо губимъ врѣме за въпроси, които сж рѣшени. Нетрѣбва г-да, да забравяме едно начало, — начало просвѣтено въ всички господарства. Въ всички господарства никога законитѣ не се мѣняватъ, тъй както си мѣняватъ хората ризитѣ. Тукъ има законъ за поборниците. Тоя законъ е даденъ въ рѣшитѣ на властѣта и властѣта на основание на тоя законъ удовлетворява всички просители, които иматъ право да бждатъ удовлетворени по тоя законъ.

Ако прѣстѣпимъ, — ако вземемъ рѣшение противъ тоя законъ, ще каже, че когато сме правили тоя законъ, не сме го обмислили. За да бждемъ послѣдователни, да възложимъ това прошение на оная властъ, да удовлетвори просителя съгласно закона изработенъ отъ Нар. Събрание и прѣдлагамъ на основание чл. 14-ий отъ правилника да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд. Има прѣдложение за прѣкращение на дебатитѣ. Ще се гласува. Който приема това прѣдложение, да си вдигне ржката. (Меншество). Значи, ще се говори.

Ив. Стойновъ: Тукъ се разисква въпроса по постѣпеното прошение отъ г-на Багрянова, на когото е дадена спорѣдъ закона за поборниците пенсия отъ 25 л. мѣсечно. Недоволенъ Багряновъ отъ тая пенсия, защото не може да печели да прѣхранява голѣмото си семейство, той се обръща къмъ Васъ, г-да прѣдставители, единствения владѣтель на Държавата, който може да му даде повече, за да може да живѣе. Напрѣдъ ми стои едно свидѣтелство поддигнато отъ нѣколко души поборници, съ които той е работилъ и подпечатано съ печата на Комитета.

Отъ това свидѣтелство се вижда, какви заслуги е ималъ тоя човѣкъ и че съ това свидѣтелство и други, които прѣдстави прѣдъ Нар. Събрание или прѣдъ комисията се удостоверява, че дѣйствително е доста заслуживащъ човѣкъ въ България. Азъ знамъ, че Нар. Събрание даде пенсия на човѣкъ, който е билъ въ Парижъ и само че се именувалъ Българинъ, а колко повече трѣбва да се даде на тоя човѣкъ, който 20 пжти си положилъ главата за народа.

Отъ свидѣтелството се констатира, че прѣзъ 1876 год. той снабдилъ и приготвилъ отъ коженъ материялъ за 60 души възстаници чанти, капи за ятагани, цѣрвули и пр. и самъ отишълъ въ това врѣме съ четата. Отъ една страна ще видите, че той е помагалъ въ лѣянieto на куршуми за Ботевата чета, а отъ друга страна се констатира отъ това свидѣтелство, че е подготвувалъ момчета за тая чета, когато е билъ въ България и е взелъ участие заедно съ тѣхъ, когато Ботевата чета минжала Дунава прѣзъ 1876 год. 16-ий май.

Отъ всичко това, г-да прѣдставители, вѣрвамъ, че човѣкъ, който подпомагалъ материално, който подлагалъ освѣнъ живота си въ опасностъ, а и всичко косто е ималъ давалъ за да спаси едно отечество, — мисля, че той незаслужва само 25 лева мѣсечна пенсия, както казахъ и по напрѣдъ едно е помощно, и се е борилъ вслѣдствие на което, можъ да кажа, че и ние днесъ сме тукъ, то прѣдлагамъ да се увеличи пенсията му. Ако сми приели закона за поборниците, както каза г-нъ Шивачовъ, макаръ че е тъй но компетентната властъ е Събранието да оцѣнява заслугитѣ на заслуживащитѣ, а закона е направенъ само да се удѣняватъ поборниците, до гдѣто се събере Народното Събрание.

Като се съгласявамъ съ прѣдложението на г-на Дюкмеджиева, прѣдлагамъ да се даждъ на тоя човѣкъ 50 лева, защото не може да живѣе съ 25 лева.

Зах. Стояновъ: Г-да прѣдставители! По-напрѣдъ ако взехъ думата по поводъ на прошения на Панайотъ Войвода, самъ заявихъ, че настоявамъ да се даде по-вече. Неискахъ да се обиждатъ хора, които сж заслужили на българския народъ. Хора, като Дака Ангеловъ и Д-ра Цачевъ, които сж безъ народна гордостъ и националностъ... (Гласове: Не е вѣрно. — Други гласове Вѣрно е!).

Когато Хр. Ботевъ се биеше съ неприятеля, въ това врѣме Д-ръ Цачевъ бѣше кољааси въ турския аскеръ и когато той говори за такива хора, като Ботева, трѣбва да седне на коленѣ вънъ въ калъта на сълбитѣ. (Гласове: Позоръ!).

Д-ръ Цачевъ: Моля, на основание правилника да не допусна г-нъ прѣдсѣдательтъ да се нападатъ хората, защото, ако захвана да говора за личности, ще кажа по-вече нѣщо.

Прѣдсѣд. Ви, г-нъ Цачевъ бързате и взимате правата на прѣдсѣдателствующия. Когато щѣхъ да призовъ на редъ оратора, Ви прибързахте. Огнемате моитѣ права, и азъ нѣма какво да ви направя.

Зах. Стояновъ: Азъ неглѣвета, а констатирамъ единъ фактъ, че и той самъ ще го приеме. Като говори за такива хора, трѣбва да се отнася съ благоговѣние къмъ тѣхния прахъ.

Дюкмеджиевъ: Г-да прѣдставители! Нѣкои отъ поч. наши събратия казаха, че освѣнъ гдѣто имало законъ, ами и не било такова врѣмето, въ което, тъй да се харчатъ общественитѣ пари и да се удовлетворяватъ хора, които може би доле-горѣ сж заслужили по-вече отъ колкото ония, които прѣдлагатъ, че не сж заслужили. Мисля, че за врѣдния е веѣкога врѣме, когато айнаджията дрѣме. Врѣмето е врѣме, само е желателно да се истѣлкува и когато дойде врѣме да се говори за въпроса за възнаграждение, не трѣбва да се говори съ каприции за лице, което не е напакостило на държавата, а се говори за лице, което е заслужило, и което днесъ се намира тукъ.

Дошло е врѣме, г-да да простиратъ ржка за помощъ и се молятъ. На такива хора се помага безъ да сж заслужили, а колко по-вече трѣбва да се помогне на тия, които сж заслужили. Казватъ хората, че ако се направило сега това, щѣло да стане обичай. Не. Нѣма да правимъ пълномощие на Министритѣ и да кажемъ, че понеже сега сегашната камара рѣши за днешното прошение да се увеличи, да увеличава и на други самото Мрство. Ние неправимъ това, а само разсѣждами. Четемъ прошенията на хората, изучаваме тѣхната история и минжло и ако намѣримъ, че е умѣстно да се отпусне нѣкаква пенсия, отпуснаме, ако не — неотпускаме. Ако мислите, че подобни хора незаслужаватъ да се възнаградятъ, махнете пенсията му, ако ли пакъ мислите, че е заслужилъ, трѣбва да се възнагради. Каза се по-напрѣдъ, че имало законъ за пенсиятъ на поборниците; дѣйствително има, но защо пакъ като има подобенъ законъ на едни отпускате по 100, на други по 200 лева, а на други по 50 и пр. Тукъ г-да сега се разисква едно прошение, г-да прѣдставителитѣ изучили историята на човѣка и по заслугитѣ му го възнаграждаватъ. Най-посидиръ пакъ, ако мислите, че за такъвъ единъ патриотъ е достатъчно 25 лева мѣсечна пенсия, оставете я тъй. Ако мислите, че е просякъ и проси милостина, заличете баремъ и 25-тѣ лева.

Като изучихъ добръ историята на тоя човѣкъ, който е рѣшилъ себѣ си и живота си за доброто на народа ни, то ще моля г-да прѣдставителитѣ да немислятъ, че ако му се увеличи пенсията, че съ това ще се опропасти България. Не г-да! България пропада отъ прѣврати, които и коштуватъ милиони левове, а не отъ такива нѣща. (Гласове: Вѣрно. — Ръкоплѣскания). И като мисля, че въпроса е доста добръ освѣтленъ, прѣдлагамъ да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение да се прѣкратятъ дебатитѣ. Който неприема това прѣдложение, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Ще се гласува по-напрѣдъ мнѣнието на комисията, което е: да остане прошеніето на Дим. Ив. Багрянова безъ послѣдствие. Който приема прѣдложението на комисията, да си вдигне ржката. (Меншество). Значи, не се приема.

Тогава иде на редъ прѣдложението на Яранова: да се увеличи пенсията на Дим. Багряновъ на 100 лева. (Векиловъ: Има прѣдложение за 50 лева). Моля г-на Векилова, да се немѣси въ атрибутитѣ на прѣдсѣдателя. Ако това прѣдложение падне, или ако го отгѣгли г-нъ Ярановъ, тогава ще се гласуватъ другитѣ. (Ярановъ: Азъ се присѣдинявамъ къмъ прѣдложението на г-на Дюкмеджиева.) (Шивачовъ: Има прѣдложение и отъ Св. Франгова). Имаше прѣдложение и отъ Св. Франгова. Огецъ Франговъ, съгласявате ли се съ прѣдложението на г-на Дюкмеджиева. (Св. Франговъ: Съгласявамъ се 50 лева да бѣде пенсията). Удовлетворихте ли се г-нъ Шивачовъ? (Шивачовъ: Да) Ще се гласува прѣдложението на г-да Дюкмеджиева, което е: да се отпуща всѣки мѣсець на г-на Дим. Багряновъ по 50 лева пенсия. Който неприема това прѣдложение, да си вдигне ржката. (Меншество). Приема се.

Да слѣдва г-нъ докладчикътъ.

Докл. Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Въ прошектарната комисия има постѣпили много прошения отъ семействата на чиновници, които отъ освобождението насамъ сж служили и сж починали. Тѣхнитѣ семѣйства сж останали не мили не драги, нъ по нѣмание законъ за пенситѣ, комисията не е могла да се произнесе по тия прошения; нъ тя отъ друга страна намира, че ако трѣбва да се удовлетворятъ подобни справедливи искания, моли почитаемото Сѣбрание, да прѣдложи на правителството, да изработи потрѣбний законъ за пенситѣ на чиновницитѣ. Защото, до тогава, до когато не се изработи подобенъ законъ, на всичкитѣ тия прошения, ако се дава ходъ или отъ комисията или отъ Нар. Сѣбрание, трѣбва постоянно да разгледваме подобни прозби, отъ страна на семѣйствата на починалитѣ чиновници. Това е мнѣнието на комисията.

Ив. Стойновъ: Г-да прѣдставители! Относително това, че г-нъ докладчика на прошектарната комисия заявява, да се прѣпорѣчи на М-вото отъ страна на Сѣбранието да внесе законъ, мисля това е не умѣстно, защото въ Конституцията е казано, кои сж законодателнитѣ редове. Единъ прѣдставителъ може да внесе прѣдложение подписано отъ $\frac{1}{4}$ отъ прѣдставителитѣ и това прѣдложение да има законодателенъ характеръ. Сжщо и М-вото по своя инициатива, може да създава законопроекти и да ги внася въ Нар. Сѣбрание. Обаче, такова нѣщо не е станѣло, и мисля, че прѣдложението на комисията е неумѣстно и само по себѣ си трѣбва да падне.

Иовчо Тѣневъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ докладчикътъ прѣди малко ни докладва нѣколко прошения отъ фамилии, умрѣли въ Княжество България, нъ не опрѣдѣли, дали тия чановници сж отъ административното вѣдомство, сѣдебното вѣдомство или друго. Нъ азъ до колкото помня, въ миналата сессия има изработенъ законъ за пенситѣ на чиновницитѣ по административното вѣдомство, да имъ се дава пенсия, ако сж прослужили извѣстно число години, и ако сж тия прошения, които сж подадени, отъ тоя родъ, тогава моля да се прѣпорѣчи на г-на М-ра на Вѣтр. Дѣла, да ги удовлетвори съгласно закона; а ако ли не, то да си остане тѣхната прозба не удовлетворена, до изработването на законътъ.

Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Понеже г-нъ Тѣневъ не знае отъ какъвъ родъ сж тия чиновници, азъ като членъ отъ комисията искамъ да му обясня, че има едни прошения отъ семейства на чиновници по сѣдебното вѣдомство; втори има по М-вото на Вѣтр. Дѣла и трети по телеграфо-почтенското вѣдомство; слѣдователно, нѣма ни по еднигѣ ни по другитѣ никакъвъ законъ. И заради това, прѣпорѣчва се на Нар. Сѣбрание, да изработи законъ за пенситѣ за всички чиновници. Зарадъ тия чиновници, които при изпълнението на обязанноститѣ си по службата сж се поврѣдили по болѣстъ или по други нѣкои причини, или сж измрѣли, да се помогне тѣмъ или на фамилиитѣ имъ, които сж останали слѣдъ тѣхъ.

Дамянъ Цековъ: Азъ ще се съглася съ мнѣнието на г-на Стойнова, защото у насъ е указано по какъвъ редъ се внасятъ законитѣ и какъ се правятъ. Ако г-нъ Векиловъ като членъ отъ комисията желае да се изработи законъ за пенситѣ, по-добро и по-умѣстно е, вмѣсто да обяснява, да внесе прѣдложение, както всѣки прѣдставителъ има право да внесе, слѣдъ като го подпишатъ $\frac{1}{4}$ отъ прѣдставителитѣ, и тогава да се узакони. А да прѣдлагаме на правителството да направи законъ, то значи да приемаме законътъ. Еднашь рѣшили, че трѣбва да се внесе законъ и не се внесе, това правителство не може вече да служи. А прѣдложили сме или не, правителството си има грижата.

Отъ докладчика на комисията не чухме, че трѣбва да се направи законъ за такива чиновници, които при изпълнението на обязанноститѣ си сж оставили семѣйства не мили не драги, нъ се казва за чиновници, които сж измрѣли и сж оставили жени и дѣца. Най-послѣ, чиновницитѣ, както търговцитѣ получаватъ известна заплата и нѣкой не имъ е кривъ, ако не сж спестявали. Ако ли е само за чиновницитѣ отъ административното вѣдомство, измрѣли при изпълнението на обязанноститѣ си, за тѣхъ има законъ и азъ вѣрвамъ, че правителството, което е сърдцето на това прѣдставителство, най-послѣ, то ще има грижата да внесе законъ, безъ да му налагаме ние; защото единъ пѣтъ рѣшили, правителството е обязано и вопреки волята си да внесе законъ, или ако не иска, тогава ще трѣбва да се расправяме съ него, защо то не служи на нашата воля. Най-послѣ, много хубаво указа г-нъ Стойновъ и разви, кои сж правата ни и слѣдователно, да заставаме правителството да ни внася закони, мисля, че е повече отъ не умѣстно.

К. Калчевъ: Г-да прѣдставители! Излишно бѣ да ни се казва, че по законодателенъ редъ, може да се земе инициатива и да се прѣдложи законъ за пенситѣ на чиновницитѣ. Азъ мисля, че правителството не е занемарило тоя въпросъ и не е лесна работа 5—6 души да изработятъ и внесатъ такъвъ законъ, но азъ не разбирамъ лекостъта, съ която се гледа на прѣдложението

на комиссиата. Каза се, че чиновничеството е търговия. Азъ мисля, че не само за чиновниците не трѣбва да се говори така, но въобще недостойно е за Събраниято, да се отнася така леко къмъ нѣкои въпроси. Азъ имахъ случай отъ вѣнъ да ми се каже, че нѣкой си депутатъ е говорилъ тукъ, какво, търговията била узаконена кражба. (Векиловъ: Вѣрно!) Имахъ случай и други нѣкои работи да чуя. Тия нѣща, г-да сж недостойни за едно Събрание. Населението има право да иска отъ чиновниците точно и съвѣстно изпълнение на тѣхните обязанности. Отъ друга страна, чиновниците иматъ право да бждатъ гарантирани. Вие знаете, че чиновника зема само една заплата. Голѣма ли е или малка, тя е. Чиновника нѣма други приходи. Вие знаете хубаво, въ миналата сесия имаше прошения отъ семейства на началници и други чиновници, които при изпълнението на своите обязанности сж оставили вдовици и сираци гладни и голи. Вие не можете да удовлетворите такива прошения и ще ги оставите всѣкога безъ послѣдствие, додето не е станалъ законъ да се гарантиратъ чиновниците въ случай на нещастие, въ случай на 15—20 годишна дѣятелност. Такива закони има въ всичките държави и просетарната комисия е изпълнила една свѣщевна длъжностъ, като иска, щото чашъ по-скоро правителството да земе грижата и да побрза за изработванието и за внасянето такъвъ законъ въ Нар. Събрание. Заради това, азъ мисля, че г-да прѣдставителитѣ ще поддържатъ тая прѣпорѣка на комиссиата и ще помолятъ правителството чашъ по-скоро, да внесе законъ, съ който отъ една страна ще се осигурятъ чиновниците за своето бждѣе, а отъ друга страна ще изразятъ и мнѣнието на населението, щото чиновниците точно и съвѣстно да изпълняватъ своите обязанности, като сж еднакъ за всѣкога осигурени. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса). Чувамъ да се изказватъ гласове за прѣзращение на прѣпирнитѣ, но понеже никакъ не съмъ се ползувалъ до сега съ 14 чл. не обичамъ да се въсползувамъ и сега.

Ив. Стойновъ: Г-да прѣдставители! Твърдѣ ми е жално, че г-нъ Калчевъ се отдалечава отъ въпроса. То е излишно да прѣпорѣчваме ние на правителството да внася законопроекта, когато има законодателенъ редъ. Азъ и по-напрѣдъ указахъ, че законодателния редъ твърдѣ ясно се указва въ Конституцията. Ако г-нъ Калчевъ твърдѣ много съжалѣва, че нѣма законъ за пенсиятъ, нему не остава нищо друго, освѣнъ да внесе прѣдложение по законодателенъ редъ, като го подпишатъ $\frac{1}{4}$ прѣдставители и да се удовлетвори желанието му. Но да прѣпорѣчваме на правителството, да внася законопроекта, то не е наша работа. Азъ мисля, че нашите атрибути сж съвсѣмъ други. Нашите атрибути сж да разискваме законопроектитѣ внесени по инициативата на правителството, а по наша инициатива да се рѣшаватъ тия прѣдложения, които иматъ законодателенъ характеръ. Заради това, азъ мисля, че както мнѣнието на г-на Калчева, тъй и мнѣнието на комиссиата да останатъ безъ послѣдствие.

Ник. Станевъ: Г-да прѣдставители! Отъ доклада на комиссиата по прошенията на нѣкои фамилии на чиновници, които сж искали да имъ се отпусне пенсия, се указва, че такъвъ законъ за сега не съществувалъ и слѣдователно комиссиата не е могла да намѣри законъ, по който да удовлетвори тѣхната просба. Наконецъ препорѣчва се отъ доклада, щото да се ходатайствува предъ Нар. Събрание, да се наложи на надлѣжния М-ръ да се направи такъвъ законъ, чрезъ който да може да се обезпечатъ тия именно

чиновници, а така сжщо, разбира се, за въ бждѣе и ония, които бихъ попросили такова възнаграждение. Това е мнѣнието, г-да прѣдставители на докладчика отъ просетарната комисия. Друго, забѣлѣжи се отъ г-нъ Стойнова, че, съгласно дѣйствующитѣ закони или Вътрѣшния Правилникъ на Нар. Събрание, всѣки единъ отъ прѣдставителитѣ, който иска да внесе нѣкакво прѣдложение вродѣ законъ, трѣбва да поднесе, разбира се, въ Нар. Събрание едно прѣдложение, подписано отъ $\frac{1}{4}$ отъ народнитѣ прѣдставители. Указа се така сжщо, че М-вото не може да се задѣлжава, щото то, въпрѣки своята воля, да внася закони въ Народното Събрание. Каза се така сжщо отъ г-на Калчева, че непрѣменно трѣбва да се обезпечатъ чиновниците. Азъ мисля, г-да прѣдставители, че мнѣнието на докладчика, който каза, че Нар. Събрание е господаръ на себѣ си и може да размисли, да ли трѣбва да се задѣлжи М-вото, да издаде подобенъ законъ, това е умѣтно. Въ всѣки случай при надлѣжи на Нар. Събрание да рѣши, да се внесе такъвъ законъ, ако то разбира или чувствува нуждата отъ единъ такъвъ законъ.

По-добрѣ щѣше да бжде, както г-нъ Калчевъ, така и другитѣ оратори, които мислятъ да подобрятъ положението на чиновниците, да се съгласятъ прѣди всичко да внесатъ тѣ единъ такъвъ законъ. Да се подобрява положението на чиновниците, не съмъ противъ, г-да прѣдставители. Обаче, като се взело прѣдъ видъ, че положението на чиновниците въ нашето княжество е доста осигурено, азъ мисля, че никой нѣма да се съгласи, щото да се задѣлжава правителството да осигурява положението на чиновниците, именно на тия, за които не ни се каза. Ако администрацията е осигурена, — тия, които именно паднатъ въ прѣслѣдванието на разни разбойнически чети и пр., то и ония чиновници, които принасятъ заслуга на отечеството, и тѣ се възнаграждаватъ. Има такъвъ законъ. Кассателно до ония, които получаватъ по 6, 7, 8,000 лева, да се мисли за тѣхните семейства, а да не се гарантира положението на народа, когато чиновниците много щедро сме ги възнаградили, азъ не разбирамъ. Азъ мисля, че по тоя въпросъ Нар. Събрание много отъ рано е погледнало, като е отредило много голѣми заплати, на тия, за които се стараемъ и плачемъ сега. Ако чиновниците искатъ да е осигурено тѣхното положение, когато останатъ безъ служба, тѣ трѣбва да се простиратъ до колкото стига тѣхната черга. Ако тѣхната кесия е по-малка, тѣ трѣбва да правятъ и расходитѣ сравнително съ положението си. Всѣки единъ чиновникъ, който получава такава грамадна заплата, прави още по-голѣми расходи. Слѣдователно тѣ не могатъ да запазятъ такова едно положение, какъто се изисква. Питамъ г-да прѣдставителитѣ: виновно ли е Нар. Събрание въ тоя случай, че тѣ не могли да спестятъ отъ своите пари? Не ще ли въ тоя случай да трѣбва да се помисли и за оня селякъ, и за оня българинъ, който остава безъ хлѣбъ днесъ? Азъ мисля, че Нар. Събрание не трѣбва да чека да мисли за чиновниците, а да туря ръка на сърцето си и да помисли за ония, отъ които е избрано, за массата, която е гола и боса. Нѣщото положение ни най-малко не се гарантира. Тукъ изпротавъ се предлагатъ прошения постоянно, катадневно за пенсия, степенции, на кого 6,000, на кого 5,000, на кого 3,000, на кого 600 л.; обаче никой не се загрижва да се направи една економия за населението. Мене ми е жално, г-да прѣдставители, че всѣки отъ насъ се явява да иска увеличение, да иска подобрѣние на тогава и оногова, а никой не се грижи за населението. Когато дойдемъ

да подобряваме положението на тоя и она, трѣбва да помислимъ, че има отъ сръбската война много, на които краката и рѣцѣтъ сж отрѣзани, за които никой не се грижи (Гласове: Той говори по бюджета).

Прѣдсѣд.: Вие се отстранявате много, г-ѣ Станевъ. (Гласове: Нека се искаже). Заради това азъ казвамъ, че Нар. Събрание въ никой случай не трѣбва да се съгласи, щото да се съгласява правителството, да изработи законъ за осигуряване на чиновниците. Чиновниците сж осигурени, г-да прѣдставители, именно съ тия заплати, които получаватъ.

Като считамъ, че по тоя въпросъ нѣма нужда по-нататѣкъ да се говори, прѣдлагамъ чл. 14, отъ който мнозина се ползватъ, и моля да се прекратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ докладчикъ има думата. (Гласове: 14 членъ!)

Докл. Ник. Шивачовъ: Вие чухте по-напрѣдъ отъ моя докладъ, че по поводъ за разискване на тоя въпросъ относително изработването закона за чиновниците станахъ подаденитѣ прошения отъ нѣкои семейства, които сж останали безъ мъжки членове, да ги поддържатъ, на които мъжете сж служили дълго отъ освобождението на България и които сж останали, както казахъ, не мили, не драги. Това искание комиссията го основа на чл. 166 отъ конституцията, на основание на която ние сме викани. Ако ми е позволено, да прочетъ члена не за друго, а само за туй — да възрази на г-нъ Станева. (Чете):

Чл. 166. Длъжностнитѣ лица, които сж назначени на служба отъ правителството, иматъ право да добиватъ пенсия, основата и количеството на която ще бѣде опредѣлена по особенъ законъ.

Такъвъ законъ до сега не е изработенъ. Ако само Нар. Събрание не вземе инициативата или не покани почитаемото правителство да изработи подобенъ законъ, всѣкога ще имаме прошения да постѣпватъ и всѣкога ще оставатъ неудовлетворени, всѣкога ще оставатъ неоправдани тия чиновници, които съ изпълнението на своята длъжностъ не сж посегнали да взематъ повече отъ туй, което имъ е било опредѣлено. А не трѣбва да вземаме въ внимание, че чиновниците били осигурени съ опредѣленитѣ имъ заплати. Г-нъ Станевъ казва тѣй, защото не е чиновникъ, но до вчера, когато бѣше чиновникъ, той не казваше тѣй (Ник. Станевъ: Никога не съмъ билъ чиновникъ).

Чиновника нѣма друга обязаность, освѣнъ да изпълнява обязанность. (Тропанье). И съ тоя законъ ще се помогне на тия, които изпълняватъ честно своитѣ обязанности. За туй, на основание на тоя членъ отъ конституцията комиссията моли почит. Събрание, да помози М-вото, да изработи чакъ по-скоро подобенъ законъ.

Н. Станевъ! Прѣдлагамъ 14 чл., да се прѣкратятъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение, да се прекратятъ дебатитѣ. Ще се гласува. Който не приема да се прѣкратятъ дебатитѣ, да си вдигне рѣката. (Меншество). Прието.

По поводъ постѣпилитѣ прошения отъ страна на фамилиитѣ на нѣкои чиновници, понеже нѣма законъ, който да опредѣля нѣкоя пенсия, комиссията е на мнѣние, да се замоли отъ страна на народното прѣдставителство правителството, за да изработи и внесе въ скоро врѣме такъвъ единъ законъ. Туй е мнѣнието на комиссията. А г-нъ Стойновъ прѣдлага, да вземе инициатива Нар. Събрание и внесе такъвъ единъ законъ.

Ще се гласува мнѣнието на комиссията, — че подаденитѣ прошения оставатъ безъ послѣдствие до тогава, до когато прави-

телството изработи и внесе такъвъ единъ законъ. Който не приема това прѣдложение, да си вдигне рѣката. (Меншество). Прието.

Докл. Н. Шивачовъ: Прошения, които комиссията е разгледала, има още нѣколко, и азъ съмъ натоваренъ да ги докладвамъ въ Нар. Събрание и да искамъ тѣхното рѣшение.

Прошение отъ Константинъ Папукчиевъ, родомъ отъ Сезополската община, Бургаски Окрѣгъ, Бургаска Околия.

Негова милость, като излага, че прѣзъ 1884 год. билъ въ тѣжарското училище въ Сливенъ, прилага свидѣтелство, отъ което се вижда, че той е изучилъ много добръ тѣжарското искусство; има сжщо едно свидѣтелство отъ индустриалното търговско дружество «Напрѣдъкъ», което тоже свидѣтелствува, че знае много добръ своя занаятъ, отличилъ се съ своето искусство и за туй му се издало свидѣтелство съ печата и подписитѣ на управителя и секретара на дружеството. Той прилага още свидѣтелство, че е билъ доброволецъ въ миналата Сръбско-Българска война.

Въ прошениято си излага, че билъ нѣколко врѣме въ Сливенъ, въ фабриката, послѣ постѣпилъ въ редоветѣ на войската и, като се свършила войната, трѣбовало да захване своя занаятъ. Съ малкитѣ си сръдства той можѣлъ да настани единъ свой станъ да работи, но тѣй като, казва, азъ нѣмамъ възможность, да купя всичкитѣ инструменти, моля Нар. Събрание, да ми се отпусне една сума отъ 2.000 лева, за да може да си купя всичко необходимо. Нѣкои отъ членоветѣ на комиссията познаватъ лично просителя Папукчиевъ и казватъ, че той е единъ доста трудолюбивъ момѣкъ. Между другитѣ работи той е изработилъ единъ много хубавъ килимъ, който далъ на НЕГОВО В. ВИСОЧЕСТВО КНЯЗА.

Комиссията, като има прѣдъ видъ, че при общото настрѣение, което има, че мнозина, които се учатъ въ разни земледѣлчески и други училища, намѣсто да захванатъ своя занаятъ, за който народа, или въобще бюджета съ доста сумми располага, залавятъ се за други работи, то, за да може да се даде единъ потикъ, за да може мнозина да се занимаватъ съ нашата и така запустѣла индустрия, намѣри, че не ще бѣде злѣ, ако може да прѣпорѣчва на правителството молбата на Папукчиева съ особна прѣпорѣчка, щото правителството да му отпусне или отъ суммата, която е опредѣлена въ особенъ параграфъ отъ бюджета, или да направи нуждното посредство прѣдъ народната банка, щото подъ една добра гаранция, да му се освободятъ 2.000 лева за двѣ години. Може би Нар. Събрание да каже, че има за това законъ, но въ тоя случай правителството, като види, че по закона на банката нѣма възможность да се направи това, може да внесе нѣкое измѣнение, въ което да се казва, че паритѣ отъ народната банка да се даватъ за потикъ и напрѣдъкъ на индустрията, а не за правение къщи и други.

Това е мнѣнието на комиссията, която моли Нар. Събрание да го приеме.

Д-ръ Цачевъ: Г-да прѣдставители! Извѣстно ви е, че въ М-вото на Финанситѣ се намира едно отдѣление, нарѣчено «Отдѣление за земледѣлието и търговията» въ Княжеството. Това отдѣление разбира отъ такива работи. Има то чиновници управители, които се занимаватъ специално за търговията. Чухте г-нъ докл. да говори, че има една сума по бюджета отъ 25.000 лева. Азъ обаче, ако би питали мене за такава сума, бихъ казалъ не 25.000, но българското нар. прѣдставителство ако иска да защити своята индустрия противъ извѣстнитѣ капиталисти, най-цѣлѣсъобразно

е да се отпуснат два и три милиона. Тия пари, г-да прѣставители, когато говорите да не мислите, че ще отидат на праздно. Тия пари ако има Народното Събрание желание да подобри и улучи мѣстната индустрия, да я прѣдпази отъ конкуренцията, на чуждитѣ държави, нѣма друго срѣдство. Тоя е въпросътъ, съ когото се занимаватъ хората по-прѣди, които не намѣрватъ друго срѣдство, освѣнъ българското прѣдставителство да опредѣли два, три мил. лева, да се помагатъ именно подобни просители да развиватъ българ. индустрия.

Ако искате да се обличае съ всичко отъ главата до краката, да видимъ нѣщо българско, нѣщо което въ България се прави, а не въ Австрия, Франция или Германия, тогава не 25000, но трѣба два три мил. да дадете и давайте на хората помощи да работятъ и печелятъ. Но вие ще кажете, че вие Д-ръ Цачевъ стоите тука, когато се касаеше да се дадатъ 25 фр. на единъ поборникъ повече отъ колкото закона допуца, казахте: защо? Азъ да ви кажа, г-да прѣставители . . . (Прѣсѣд.: Г-нъ Д-ръ Цачевъ!) Моля ви се, азъ си говоря по въпроса. (Прѣсѣд.: Моля ви, разисквайте по въпроса отъ 25000 л. отпущнати по Финансовото М-во) Не, азъ говоря за подобрѣнието индустрията. Тоя човѣкъ иска да основе занаятъ и говоря по тоя прѣдмѣтъ. Който ме слуша, който желае да ме слуша, който е боленъ ще ме слуша. (Смѣхъ) Ако Нар. Събрание опрѣдѣли да дава сумми на фабрикантитѣ и производителитѣ, нашитѣ пари нѣма да отидатъ въ странство, а къмъ фабрикуитѣ ще има по 2, 3 и 4 хил. души и нѣма да виждаме въ разнитѣ наши министерства по 50 прошения за нищожна една служба. Тукъ е политико-икономическия въпросъ, всички да се занѣматъ за това, както хората и другитѣ прѣдставители въ другитѣ държави глѣдатъ само да дадатъ хлѣбъ на своитѣ подданици. Водимъ отъ тия съображения, когато ще се вотира кредитътъ за 25.000 л. за помощъ на нашата индустрия, то е нищожно нѣщо, обаче бждете щедри, опрѣдѣлете единъ фондъ отъ 3 мил. и съ това ще гарантирате фабрикантитѣ и занаятчиитѣ, ще иматъ възможность да живѣятъ, а не да вѣятъ като просияци на разнитѣ министерски врата да имъ дадатъ служба.

Огносително тогава г-на, ида да ви кажа, г-да прѣставители, слѣдующето. Когато Нар. Събрание прави подобни устѣжки, трѣба да има законъ. Може ли да каже г. докладчикъ, че е тоя г-нъ, който иска 2000 л. за станове, на мѣсто такива нѣма да похарчи паритѣ за друго? За това възложете това прошение на оная частъ отъ Финансовото М-во, което се занимава исклучително съ това да отпуща помощи и опрѣдѣля контролъ за правилното имъ харчение.

Ето какво искахъ да кажа.

Докладчикъ: Азъ, г-да прѣставители, когато докладвахъ мнѣнието на комисията, вѣроятно г. Д-ръ Цачевъ не чу. Азъ казахъ, че негова милость притѣжава свидѣтелства, че е работилъ тоя занаятъ. Комисията макаръ да има мнѣние да се отпущнатъ на просителя 2000 л., не обаче така кутура, а срѣщо гаранция, което сжщо казахъ. Гаранцията се иска за това, да се употрѣбятъ паритѣ за каквото се даватъ. Азъ вѣрвамъ Нар. Събрание ще изпълни една своя длъжность, като отпущне тия пари; негова милость, по свидѣтелствата показва, че ще работи занаята си, а не да капи по министерствата. Колкото за контролиранieto, както каза г-нъ Д-ръ Цачевъ, което правителство и да е ще се старее да пази интереситѣ на българската хазна.

Азъ вѣрвамъ, че Нар. Събрание ще приеме мнѣнието на комисията, като не е друго освѣнъ да помогне на единъ бѣденъ човѣкъ да се занимава съ занаята си, и ако помагаме на такива хора, ще можемъ да видимъ още 100 души да пожелаатъ да се занѣматъ съ занаята, а не да чакатъ служба.

Д. Петковъ: Г-да прѣставители! Ми се струва, че мнѣнието на комисията е нѣй-добро и нѣмаме нужда Д-ръ Цачевъ да ни чете тукъ лекции по економическия въпросъ, които ще му трѣбватъ при бюджета. И ако се касаеше въпроса да се прѣдвиди нѣкоя сума въ бюджета за такъва цѣль, азъ, като прѣдставителъ не щѣхъ да бжда противъ. Миналата година отпущнахме такава сума, понеже Сяровъ искаше да му се отпущне една помощъ, да се занимае съ занаята си, да развива мѣстната индустрия. Нар. Събрание тогава, бѣше и Министра тукъ, рѣши да се отпущне една такава сума, но по-добрѣ е да се прати прошениято въ М-вото, то да види, какво ще направи. Комисията рѣководима сега отъ това сжщото рѣшение дава пакъ таково мнѣние. Да се прати прошениято въ М-вото, то ще глѣда да ли може да се отпущне на просителя исканата сума, да се занимава съ своя занаятъ. Азъ знаа, че Сяровъ даже още не е получилъ помощта защото не е могълъ да достави извѣстни нѣкои машини. М-вото прочее не дава така сумми, комуто скимне да иска безъ гаранция.

Колкото за другия въпросъ подигнатъ отъ г-на Д-ра Цачева, да ли да се прѣдвиди за тая цѣль сума отъ 25000 л. или 2 мил., то е работа при бюджета.

Хр. Дюкмеджиевъ: Г-да прѣставители! Прошениято, което е дадено отъ просителя, е, за да може единъ човѣкъ, който е училъ искуството и за да го развива, разбира се, трѣбва да има капиталъ. Като нѣма никакъвъ капиталъ, той се отнася да Нар. Събрание. Говориха мнозина *за* и *противъ* това прошение и азъ да говоря въ едната или другата смисълъ ще бжде излишно, защото и нѣма нищо положително да излѣзе. — Нашето разискване разбирамъ щѣше да има смисълъ ако имаше банки. Ако имаше банки, тоя, който дава залогъ съ порѣчителство, нѣмаше нужда да дохажда тукъ, а щѣше да отиде тамъ и колкото му трѣбва щѣше да земе. Има едно нѣщо, г-да прѣставители, което трѣбва да видимъ. Да видимъ да ли нашитѣ банки сж доста да удовлетворяватъ населението тамъ дѣто се тѣ отварятъ всички въобще. Ако има сега нѣщо, което трѣбва да се поправи и трѣбва да се направи, то е не законъ да създаваме за развитието на нашата индустрия, а да видимъ да направимъ щото по всеѣки градъ да се отворятъ банцитѣ, да може всеѣки да се ползува отъ тѣхъ. Това е най-главното нѣщо, което трѣбва да направимъ. Има хора сигурни да съществуватъ съ своитѣ знания, при това съ упражнението занаята си ще способствуватъ за въздиганieto на нашата индустрия, като нѣматъ свои капитали явяватъ се съ прошение до Нар. Събрание то да ги подкрѣпи. Тѣ отиватъ при банката, иматъ гаранция, да истѣглетъ нѣкоя сума. Отъ тамъ имъ се казва, нѣма, банката е затворена, не работи. Какво да правятъ? Тѣ се отнасятъ до насъ. Както и сега има по пенджеритѣ написано, че слѣдъ два мѣсеца банката ще работи. И единъ човѣкъ такъвъ или търговецъ, който смѣта чрѣзъ банката да си помогне, може и чрѣзъ нея да загуби, защото прѣдприема работи, прави контракти, като смѣта, че до 2 мѣсеца ще се отвори банката и той ще може да се улесни и да посрѣщне нуждитѣ си. Обаче слѣдъ три дена вижда послѣ всичко това, че «банката е затворена», «не работи». Ако прочее желае

Нар. Прѣдставителство да помогне не само на индустрията българска, а да улесни и всички търговци, сѣщо нужни за нашето отечество, то е да направи нѣщо да могатъ банцитѣ да се отворятъ и работятъ, да знаятъ хората, че ги имаме или же по-добрѣ да ги махнемъ съвсѣмъ, защото най-голѣмата загуба е отъ тамъ, когато не работятъ. Най-напрѣдъ каква нужда, моля ви се, имаше просителътъ да дожаха тукъ да проси, когато ималъ гаранция? Ако работѣха банцитѣ, съ гаранция като има, не уже ли той не можеше да отиде тамъ, да си заеме? Но понеже нѣма банки да работятъ, за това той и подобни нему се принуждаватъ да даватъ прошения. Ако нѣкои г-да по прѣди говориха, да се даватъ пенсии или възнаграждения, съ което се създавало процентъ ли, прецедентъ ли — азъ не му разбирамъ много, много, азъ зная български да си кажа: обичай — че се създавало обичай, то е именно, че ако нѣкой умѣе да върши работа и нѣма пари, то да се отнесе до камарата да каже: «Много добръ майсторъ съмъ, пакъ пари нѣмамъ». То е най-лошото нѣщо. За това мисля, не зная тия фондове отпущани, за които каза Д-ръ Цачевъ, че сѣ малко, до колко ще помогнатъ на това; азъ само ще прѣпорѣчамъ на Нар. Събрание, като дойде врѣме до бюджета тамъ да се види белкимъ може да се помогне нѣщо да се отворятъ банцитѣ и да могатъ да работятъ, както казахъ по прѣди, или пакъ съвсѣмъ да се затворятъ.

Като е тѣй, като до тоя въпросъ ще дойдемъ по-послѣ, за сега поне, по мое мнѣние не можемъ да се произнесемъ, защото именно обичай ще направимъ, други да се явяватъ, да даваме по 2.000 лева на тозъ оногозъ. Азъ не разбирамъ нар. прѣдставителството рѣшава ли сега, порѣча ли или го прѣпорѣча на м-вото да удовлетвори просителя, който казва самъ, че ще даде гаранция. Щомъ е тѣй, щомъ има човѣка гаранция, може да се обърне къмъ банката, и като работи тя — можемъ да направимъ нѣщо, иначе да я затворимъ. Така може да се свърши въпросътъ. За това прошениято да остане на страна до като дойде въпросътъ да се рѣши ще ли имаме банки или не.

Докл. Н. Шивачовъ: Азъ мисля, г-да прѣдставители, че мнѣнието на комисията е толкова ясно, щото не може да бѣде повече. Мотивката, тия мотиви именно исказани отъ г. Дюкмеджиева, че ако мисли Нар. Събрание, че е необходимо да се не даватъ тукъ прошения, то да прѣдложимъ на правителството да направи законъ, — то е друго. Но като Нар. Събрание е опрѣдѣлило 25000 л. въ бюджета за такава цѣль, то да пратимъ прошениято на правителството, то да изучи работата какъ е, и щомъ намѣри нужднитѣ условия, да отпущне на просителя исканата сума. За това да се не говори вече, да се прѣкратятъ дебатитѣ, ако мога да прѣдложа това.

(Гласове: Докладчика не може да прѣдлага това).

Н. Станевъ: Г-да прѣдставители! Доста се разисква по прошениято, относително исканieto на просителя да му се отпущнатъ 2000 лева. Цѣльта на тоя господинъ е свята, тѣй да кажа, защото отъ туй зависи нашето, може да се каже възраждане; безъ художествата и занаятитѣ, нашиятъ народъ не може да се прѣпитава. Безъ това ще дохождатъ, както се забѣлжи отъ г-нъ докладчика, или г-нъ Шивачовъ, тѣй да кажа, мнозина ще дойдатъ по министерствата да искатъ служба и да бждемъ принудени да изработимъ законъ за пенсиятъ. Азъ мисля, че Народното Събрание въ миналата сессия отпущна 25000 лева за въздиганieto тия занаяти и причината на това бѣше г-нъ Саровъ. За да даде потикъ на тия занаяти Нар. Събрание рѣши да се отпущнатъ 25000, а пъкъ тоя господинъ трѣбва да се отпрати до надлѣжното Министерство да свърже своитѣ условия. Понеже тоя въпросъ е,avamъ рѣшенъ, понеже това искание на тоя господинъ се отнася къмъ тия пари, които Нар. Събрание е рѣшило да бждемъ за помагание и въздиганieto нашата индустрия, да се протака въпроса по дълго ще бжде излишно, само ще губимъ врѣме въ бесполѣзни работи. Когато тоя въпросъ Нар. Събрание веднажъ е рѣшило, да се неотказва на желанията на такива хора, когато искатъ, че щомъ тѣ иматъ нужднитѣ условия, правителството нѣма да имъ отказва, считамъ за излишно да се протака въпросътъ по нататъкъ и като считамъ въпросътъ обясненъ, нека се воспользувамъ отъ чл. 14 да се прѣкратятъ дебатитѣ, да се не губи врѣме.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение да се прѣкратятъ дебатитѣ. Които не желаятъ да се прѣкратятъ дебатитѣ, да си вдигнатъ ръката. (Никой не вдига). Ще се гласува мнѣнието на комисията, което състои въ това: да се прати прошениято на просителя въ Министерството на Финанситѣ, което отъ суммата 25000 л., отпущната миналата година по бюджета за подиганieto и помаганиято индустрията въ страната, отъ тая сума ако има още, да удовлетвори просителя. Ако ли Нар. Събрание не приеме това прѣдложение на комисията, тогава има друго мнѣние: да се помоли банката (Гласове: Това не може). Отказва ли се комисията отъ него? (Докладчикъ: Отказва се).

Тогава си остава първото и то ще се гласува. Който не приема това прѣдложение на комисията, да си вдигне ръката. (Никой не вдига). (Прѣема се).

Понеже дневний рѣдъ е исчерпанъ сега и за бждещото заседание има доста въпроси на дневенъ редъ, заседанието се затвара.

(Закрито въ 5 часа послѣ пладнѣ).

Прѣдсѣдателъ: Д. Тончевъ.

Секретари: { Зах. Градинаровъ.
Ив. Златаревъ.
Д-ръ Стефановъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчовъ.
Ив. Халачовъ.

Подпрѣдсѣдатели: { 3. Стояновъ.
П. Славковъ.

Секретари: { Иор. Симеоновъ.
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Ат. Гр. Каракашовъ.
Дим. Петковъ.
Д-ръ Стояновичъ.

Стенографъ: Л. А. Сарафовъ.